

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

33. Vaticinium impletur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

seuis iniitiis conici; nec prudens esse, neque Christianum tam dispari praelio illorum vitam committere, ex quibus & vita ciuium, & conseruatio ciuitatis, totaque ditio penderet.

32. Quae dum ciues contendunt, supplex tacite à Deo contendebat Xauerius, vt milites doceret, melius sentire; fixisque in illos oculis, nutu vario incendebat, caelum, deumque identidem indicans cui Sacrameutum nobile dixissent. Id si fortiter tenerent, nihil esse quod sibi metuerent, habituros tutum in Deo praesidium: quare fuit omnium vna vox, idemque animus qui pridie fuerat, perinde vt nihil tristius accidisset, se non regi modo stipendiis; sed iurando Christi nomine auctoratos nunquam commissuros vt ab datâ fide recederent; ituros audenter, & pugnuros ad vsque supremum habitum, sperare tamen victoriam eius auxilio cuius gloriae arma, & sanguinem vouerent. Quid enim tunc grauius quam heri timendum; idem qui pridie numerus; nauis vnâ, sed nec milite vno minor. Imò verò infert Xauerius (sed eâ vi quâ cum diuinitus agebatur) nè deceat quidem ea numero nauis, vosque numero plures futuri estis, & hoc vobis disertè denuntio, naues adfore duas amissâ meliores, & huc missâ à Deo iam properant vt vos doceant spei vestrae vbi tuto figenda sit anchora, & priusquam sol occidat vobis spectantibus aderunt. Ex his varium vtrimque partium, & obscurum murmur, alij animis paulo æquiores; alij non absque aliquo pudore; suspensi omnes domum se referunt: ante tamen Baltasar Ribera scriba consilij publici, aduersantes pugnae sententias auctoritate publicâ consignauit, pro cassis habendas, si de nauibus duabus, vaticinium viri sancti dies nondum extinctus reipsâ confirmasset. Mellus duces in arcem, secum ad prandium deduxit ad S. Mariae de monte vir sanctus reuertit oraturus. Mare interea ex editioribus speculis qui explorent mittuntur, multus de nauigiis duobus vrbe tota sermo, magna expectatio, frequens de fenestris, & littore prospectus, aduentarent necne; vera an euania Xauerij promissa? cum ecce tibi hora ante solis occubitum vna, ex monte B. Deiparae, vbi precando instabat Xauerius, datur signum vela duo latina ad Septentrionem consurgere, scapham Mellus exploratoriam destinat reportaturam, cuiusmodi forent, & cijares eae naues. Erat verò Iacobi Soaris altera, altera Baltazaris ipsius filij, mercibus onustae, cum Lusitanis militibus praesidiariis sexaginta. Pegu regnum petebant; mari alto inuictae Malacam vitabant, vt anchorarium & portorium vitarent. Incredibile est quantâ urbem latitiâ, licet adhuc remotâ impleuerint, quot inde Xauerio gratulationes, & amplexus.

33. Tunc enim denique, meticulosi primùm, atque incredulis animus in pectus rediit, persuasumque Dei nutu rem geri, nec ab se Xauerium, sed instinctu maiori victoriam spondere. Sed erant eae naues classi adiungendae, & hoc sibi deposcit vir sanctus, duces earum adit, narrat exercitum ignominiosè à barbaris prouocatum, expiandam iusto praelio

32
Restituitur
ejus precibus,
suafu &
vaticinio.

33
Vaticinium
impletur.

prælio notam, Dei causam, & honorem agi; verti quoque ipsorum tum ingens decus si vincerent, tum magnum ab hostibus nauium discrimen si ultra tenderent. Dicenti non agrè aures, manusque dant; sed hac lege; si fore præstarentur à vestigali naues, mercésque liberæ: condicit Mellus ipsique publicam: Deza exercitui Præfectus, immunitatem ad eos conscripam defert, lætusque cum iis portum subit. Quatriduum fluxerat nauibus octo, & celose, paratu nautico, commeatuque omnium muniendis, in iis ducenti triginta Lusitani. Octobris 21. dieque hebdomadis sexto, pugnae auidi soluant, post dicatum tam sancto vsui Xaverij precibus vexillum. Acceptaque à Mello mandata, quid in occursum Acenorum seruari ab iis oporteret; ac ne iis quærendis, fines Malacensium exirent, ad Pulozambilum porrectos; idem omnium ad certamen ardor, vnus metus ne eriperetur sibi hostis: & quidem eius inueniendi spem fermè abiecerant, quòd cunctis quos iussi erant lustrare limitibus nusquam eius aut index, aut vestigium apparet; porro tamen eundem efflagitantibus, quibus plus inerat pudoris ad reditum, quàm timoris ad pugnam, prudenter Deza facturum negauit; veteri se Melli imperio, quod nefas esset infringere, esse belli & maris casus ancipites, sibi quicquid infausti accideret, imputatum iri: conuersa igitur in reditum cura, Octobris 28. sic Luna defecit vt agrè transuerso, ex duodecim quos ponunt astrologi, digito luceret. Accessit Argestes pertinacissimus, qui dies omnino tres & viginti, eos in anchoris tenuit, nisi vellent Malacam ventum illum sequi: tunc vltèius progredi annonæ penuria adacti, vsique mutatis Pegu versus & Iunzalam auris, portus illos sat longo itinere appellunt, quod fuit diuinæ prouidentiae arcenum, vt saluo Ducis imperio, cibaria dum quærent, deprehenderent hostem quem frustra vestigabant.

34
Noui contra
Xaverium
tumultus.

34. En autem denuò Malaca in motus priores, & diffidentiam relapsa, quaquaersum rumoribus perstrepat, & plebeius timor, funestiarum imaginum eximius artifex, & verisimilis falforum nuntius, post sesquimensum de suis nihil audiens; vel aquis haustos, vel Acenorum gladiis coniectat, ne superstite quidem calamitatis eius teste. Crescente autem fama pro certo venditat debellatæ classis exitium; testes producit oculos qui actuaria ex Salangore aduectis cladis locum, & tempus, & modum edisseruerant; Lusitanorum mortes, Acenorumque ex iis prædam, & longam fabulam, non consolabilis tantu priuati doloris quàm publici, cum præter communem interitum qui videbatur Malacæ imminere, militum robore defecit; pauci essent qui suos aut patres, aut filios aut ex propinquis non lugerent. Inuasit quin etiam nonnullos curiositas detestabilior, verum ex mendacij patre cognoscendi, vmbriis carmine magico accersendis, (quod illic vsu frequens, & quodidianum) dabanturque scitantis responsa, cuiusmodi esse pessimi demonis intererat plurimum, lamentabilia & funesta, recidebantque demum in Xaverium omnia, expeditionis consiliarium, & stabellum.